

Хай на перші часи читає сам ліквідатор, але хай газета вріжеться в пам'ять учням, хай вони звикнуть до того, що з газети можна довідатися багато де-чого цікавого, нового. Це буде за той стимул, що заохочуватиме читати газету, як учень заволодіє технікою грамоти: газета йому буде потрібна й тоді, як вона не буде доходити до нього, він піде за нею до сельбуду, хати-читальні й т. ин. Вивести учня за межі букваря, зацікавивши його газетою та книжкою — дуже важлива річ для зміцнення наслідків праці, для забезпечення перед рецидивом неписьменности.

„Буквар учням лише на який місяць, книжка та газета має бути на цілі роки — на все життя; привчай учнів до газети та книжки?“ Цей принцип може зрозуміти й засвоїти червоний ліквідатор, хай він хто хоче буде, хоч з якою малою підготовкою, освітою.

Треба дати ще червоному ліквідаторові поняття про доцільність звязування навчання читати й писати, про доцільність підбору числового матеріалу до відповідної теми, про яку читається, про те, що треба навчати принаймні на числах, взятих з практичного життя учня або найближчого оточення. Всі опці елементи методики дадуть певну гарантію що до бажаних наслідків у роботі червоних ліквідаторів.

Облік цих наслідків — збирання робіт учнів, перевірка учнів та облік — це все дуже важливе й потрібне. І все це дає й за виконанням цього на практиці стежить сільський вчитель — здебільшого, одинока культурна сила на селі.

Лише з допомогою вчителя ми зможемо виконати велике завдання — зліквідувати неписьменність серед трудящих мас радянських республік.

З ЖИТТЯ ШКОЛИ ТА ВЧИТЕЛЯ

Іваниця, Гр.

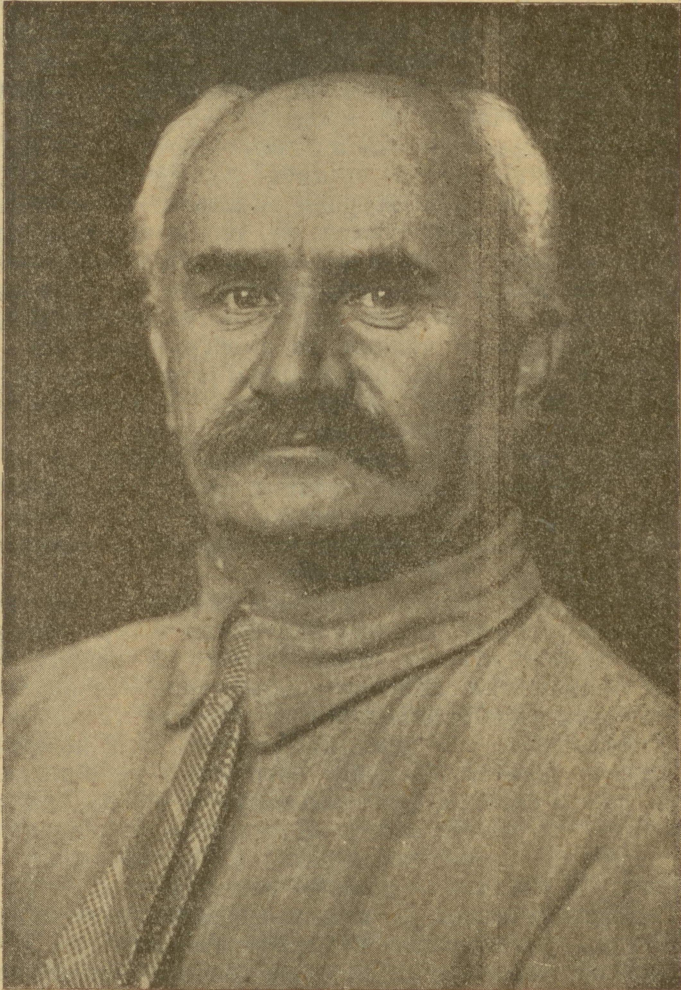
В. Ф. Дурдуковський

(З нагоди 25-х роковин його діяльності)

7-го лютого 1926 р. закінчилося 25 років науково-педагогічної та громадської діяльності відомого на Україні педагога — Володимира Федоровича Дурдуковського. Зміст та характер роботи ювілянта, а також його широка популярність, цілком природньо, висувають цей ювілей на очі широких кол наших робітників освіти.

В. Ф. Дурдуковський належить до тієї групи старшої генерації українських педагогів, що, вийшовши на життєвий шлях на початку ХХ століття, присвятили всі свої сили боротьбі та праці за нову школу на Україні і, здобувши в революції широкі можливості реалізувати, нарешті, свої ідеї, віддали свої

знання та енергію на будівництво радянської школи. Поеднання безпосередньої педагогічної роботи, завжди самовідданої й талановитої, зі широкою громадською роботою — ось шлях, що ним незмінно йшов у житті шановний ювілянт. Ще зі студентської лави він — діяльний член видавництва „Вік“, далі член редакції та постійний співробітник журналу „Киевская Старина“, один

В. Ф. Дурдуковський

з фундаторів київської „Просвіти“, член і активний співробітник українських наукових товариств (у Львові та в Києві) і т. ин.

Як постійний діяльний член „Віку“, В. Ф. дуже прислужився до поширення української книги, бо раз-у-раз приймав найближчу участь в редагуванні, коректуванні й взагалі виданні різних книжок цього видавництва — трьохтомної збірки української поезії та прози під назвою „Вік“, видання україн-

ських класиків та альманахів української літератури, популярних та народних книжок і т. ин. Хто із нас, середньої, так-би мовити, генерації українських педагогів (віком), знав свого часу, беручи до рук новісінькі українські книжки, що в значній мірі за них треба подякувати тому, тоді ще молодому та мало помітному, вчителеві середньої школи, що ввесь свій вільний від лекцій та зшитків час віддавав великій культурній справі?

Роки першої революції застають В. Ф. у лавах радикальної української інтелігенції. Активні виступи зробили його об'єктом переслідувань з боку царського уряду: труси, арешт, сидіння в славнозвісній Лук'янівці, загроза висилки до Сибіру... Але з тією-ж енергією В. Ф. продовжував свою працю і підчас чорної реакції (зокрема робота в педагогічному журналі „Світло“).

Щоби належним чином оцінити роботу В. Ф. в „Світлі“, треба пригадати, що цей журнал видавано в часи жорстокої реакції. Учителів переслідували не те що за співробітництво, навіть за передплату. Живі поки-що свідки можуть розповісти, як доводилося іноді висилати часопис на пред'явника якоїсь умовної речі. В. Ф. не раз виступав на сторінках „Світла“ в оборону української школи та з обґрунтуванням потреби реорганізувати школу. Не раз уміщені статті його під загальною назвою „З щоденника вчителя“ щиро та впевнено говорили за потребу будувати в школі життя по-новому.

Природня річ, що велика соціальна революція на Україні винесла В. Ф. в перші лави активних культурних робітників — будівників нової школи на Україні. З 1917 р. В. Ф. стає на чолі першої на Україні української школи, спочатку гімназії, потім трудшколи ім. Т. Г. Шевченка.

Багато важких хвилин довелося зазнати школі на початках її існування, в лихі моменти панування контр-революційних сил. Уряд Скоропадського ганяв школу по всьому місту, не даючи їй приміщення. „Висока“ Директорія, хоч як хвалилася своєю допомогою українській культурі, не дуже то допомогла першій на Україні школі. А денкинци просто вели на скасування школи. Відома комісія в справі боротьби з українською культурою на чолі з бароном фон-Борделіусом провадила в школі труси й саме вже захожувалася цілком ліквідувати школу, коли багнети Червоної Армії викинули з Києва усю контр-революційну навалу й заклали підвалини нового життя.

За Радянської влади, не вважаючи на всі попередні руйнування та інші надзвичайно несприятливі моменти, В. Ф. спромігся в найкоротший час згуртувати коло себе громаду молодих учителів — ентузіастів і розгорнути знов надзвичайно цікаву школу, що тепер стала досвідною школою при Науково-Педагогічній Комісії УАН.

Поруч цієї безпосередньої педагогічної та організаційно-педагогічної роботи йшла робота наукова та громадська: зокрема з 1925 р. В. Ф. — керівничий науково-педагогічною комісією УАН та член ради Науково-Педагогічного Т-ва при УАН.

За ввесь час своєї діяльності В. Ф. чимало друкував по різних російських та українських виданнях, подаючи різні матеріяли публіцистичного, науково-педагогічного та літературного змісту. В. Ф. — автор більше ста статей та заміток. Чимала

частка з них (як з причин авторської скромності, так і з причин, від автора незалежних) йшла під псевдонімами (найчастіш уживаний псевдонім—В. Мирович). Цікаво зазначити, що одну з перших спроб В. Ф. популяризувати нові педагогічні ідеї, виготовлену для відомого „Благодійного Т-ва“, книжку під назвою „Поради матерям“, заборонила царська цензура... Зате широкого розповсюдження здобула останніми роками задумана та виконана за найближчої участі та за керівництвом В. Ф. праця: „З практики трудової школи“, т. I—II, Київ 1923—24 р.

Чверть віку щирої, самовідданої й корисної наслідками праці на полі освіти й науки, особливо підчас їх кардинальної перебудови—справа не мала. З тим більшим правом українські робітники освіти й радянське суспільство, вітаючи ювілянта, може й повинно побажати йому ще багато років для тієї праці, якою заповнено було все його попереднє життя.